

# ‘Monumenten zijn het beste af met hun oorspronkelijke bestemming’

**Klaas Telgenhof** is van huis uit project- en gebiedsontwikkelaar maar hij werkt ook al meer dan tien jaar in de erfgoedwereld. Sinds vorig jaar begeleidt hij in Noord-Holland monumenteigenaren bij herbestemmings- en duurzaamheids-trajecten. We vroegen hem naar zijn visie op zijn werk in de komende jaren.

**Je hebt jarenlang gewerkt bij erfgoedpartijen, onder andere bij BOEi en als aanjager agrarisch erfgoed voor de provincie Zuid-Holland. Welke inzichten neem je mee naar je huidige functie als loods herbestemming van de provincie Noord-Holland?**

“Bij de herbestemming en restauratie van de Clemenskerk in Hilversum heb ik ontdekt dat je niet alleen goede ideeën maar ook een exploitant nodig hebt die naast geld ook geduld en liefde heeft voor het monument. Herbestemmingstrajecten duren vaak jaren vanwege de lange procedures en complexe regelgeving. Je hebt dus partijen nodig die niet snel opgeven.

“Mijn werk bestaat niet alleen uit het vinden van een geschikte herbestemmingspartij, maar ook om de neuzen en belangen van alle partijen zoveel mogelijk dezelfde kant uit te krijgen. Dat lukt alleen als iedereen het monument als een uitdaging en als een kans ziet. “Een ander belangrijk inzicht is om het monument zoveel en zo lang mogelijk in zijn waarde te laten, en tegelijk de juiste dialoog te voeren. Veranderingen aan een monument kunnen alleen als er écht goede argumenten zijn.”

**De provincie wil met de aanstelling van een loods herbestemming het gebruik en behoud van monumenten bevorderen. Waar ligt jouw focus?**

“Als loods herbestemming ben je bemiddelaar, verbinder en aanjager tussen verschillende partijen. Tegelijk help je gebruikers te ontdekken hoe zij op een andere manier gebruik kunnen maken van hun monument. Ik loods initiatiefnemers door het herbestemmingstraject om

uiteindelijk het monument een goede toekomst te geven.

“Mijn prioriteit ligt de komende jaren vooral bij het religieus en agrarisch erfgoed én bij de verduurzaming van monumenten. Kerken en boerderijen, hier meestal stolpboerderijen, zijn moeilijke projecten om te herbestemmen. Dit komt doordat hun identiteit ligt verankerd in hun oorspronkelijke bestemming – maar die is in veel gevallen niet meer realistisch. Daarnaast raakt herbestemming van dit soort monumenten aan de emoties van gebruikers en omwonenden waardoor kerken en stolpboerderijen uiteindelijk te vaak leeg blijven staan. Behouden lukt dan veelal door vanuit de oorspronkelijke bestemming te denken, het verbeteren van de (huidige) exploitatie of door ‘bijbestemmen’, door naast de huidige functie een nieuwe functie toe te voegen.”

De kerkenraadskamer van de Westerkerk in Enkhuizen is nog grotendeels in originele staat. Voor het behoud van het goudleerbehang kan de kamer worden verduisterd met binnenluiken.

**Wat is jouw visie op het herbestemmen van kerken?**

“De kerk was fysiek en geestelijk het epicentrum van een stad of dorp – de plek waar mensen elkaar ontmoetten, waar zaken werden gedaan en waar geloof en het leven werden gevierd. Inmiddels is de wereld veranderd, maar die elementen niet, ze functioneren alleen anders. De mens is niet gemaakt om alleen te zijn. Dat besef kan als inspiratie dienen voor de toekomst van veel kerkgebouwen.

“Het meer multifunctioneel inzetten van kerken door naast religieuze bijeenkomsten op zondag ook andere gebruikers op andere momenten in de kerk te laten, is niet alleen een bron van inkomsten maar zorgt ook voor intensiever gebruik van het gebouw. Over die visie ga ik met kerken die dat willen graag in gesprek.

“Ik raad gemeenten aan een kerkvisie op te stellen. Neem die visie vervolgens op in de omgevingsvisie en de continuïteit is gewaarborgd.”

“Veranderingen aan monumenten kunnen alleen als er écht goede argumenten zijn”

**Op welke manier kan jij gemeenten helpen?**

“De gemeente voert wet- en regelgeving uit op het gebied van monumenten. Daarvoor zijn goed monumentenbeleid en voldoende mankracht onontbeerlijk. Ik kan gemeenten ondersteunen bij herbestemmings- en duurzaamheidsprocessen en binnenstedelijke ontwikkelingen waarbij monumenten een rol spelen. Verder kan ik als loods herbestemming gemeenten helpen bij het vinden van de juiste planologische onderbouwing bij het her- en bijbestemmen van monumenten. En ik kan het contact tussen monumenteigenaren en de gemeente tot stand brengen of herstellen.”

